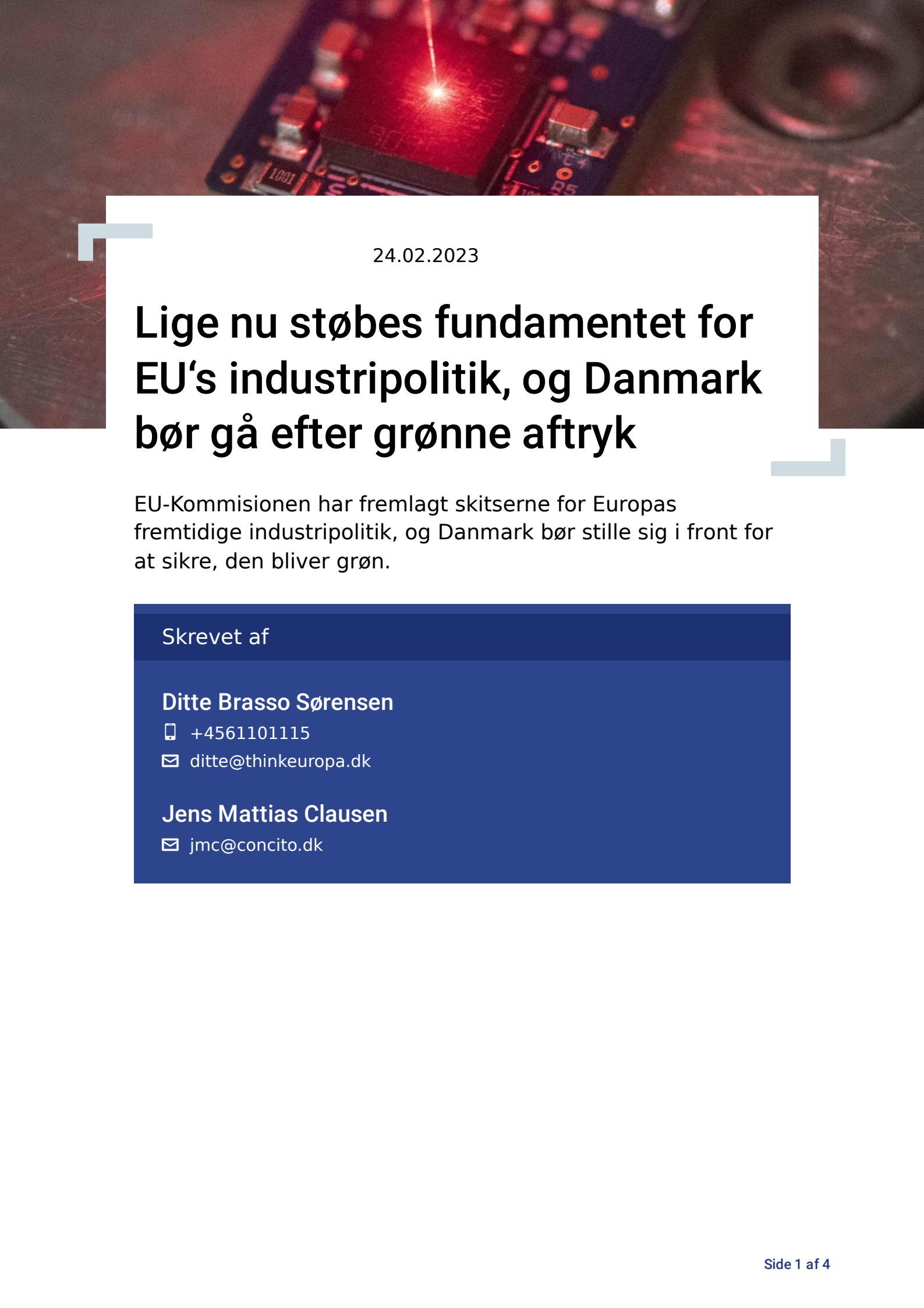

24.02.2023

Lige nu støbes fundamentet for EU's industripolitik, og Danmark bør gå efter grønne aftryk

EU-Kommisionen har fremlagt skitserne for Europas fremtidige industripolitik, og Danmark bør stille sig i front for at sikre, den bliver grøn.

Skrevet af

Ditte Brasso Sørensen

📞 +4561101115

✉️ ditte@thinkeuropa.dk

Jens Mattias Clausen

✉️ jmc@concito.dk

I midten af februar mødtes EU's statsledere til ekstraordinært topmøde. Et centralt punkt på dagsordenen var at formulere fundamentet for EU's industripolitik.

Med USA's Inflation Reduction Act (IRA) er det globale grønne kapløb for alvor skudt i gang. Med en krigskasse på små 2.500 mia. kr. er det utvivlsomt et fremskridt for den grønne omstilling, men kapløbet handler i lige så høj grad om at tiltrække de virksomheder og erhverv, der skal være grobunden for fremtidens velstand.

Nu har EU taget udfordringen op. EU-Kommissionen har med sin nyligt fremsatte Green Deal Industrial Plan skitseret hovedlinjerne for Europas fremtidige industripolitik, der skal ruste EU til kapløbet.

Statsstøtte og fælles midler

Kommissionen lægger op til på den ene side at lempe statsstøttereglerne for grønne industrier og på den anden side at rejse fælles europæiske midler til udvikling af europæisk industri. De to værktøjer er, ifølge Kommissionen, nødvendige i parallel, da lempede statsstøtteregler uden fælles midler potentielt kan underminere fair konkurrence i EU.

Bekymringen om en ulige spillebane er forstærket af, at Tyskland og Frankrig tilsammen står for 77 pct. af den statsstøtte, der er givet i hele EU under de midlertidige statsstøtteregler det seneste år.

På topmødet lykkedes det at få medlemslandenes opbakning til lempede statsstøtteregler, men med de indbyggede forbehold at lempelsen skal være midlertidig, målrettet og i høj grad fokuseret på innovation. Kommissionens ønske om flere fælles midler blev til gengæld blot "noteret" med udpræget mangel på entusiasme.

Med industriudspillet har Kommissionen sat gang i en europæisk diskussion om balancer: Hvad er den rette balance mellem industri- og klimatiltag, mellem frihandel og statsstøtte?

Diskussionen har også ramt Danmark, hvor både udenrigsministeren og økonomi- og erhvervsministeren har kommenteret på behovet for en afbalanceret europæisk industripolitik. Det er ingen hemmelighed, at hverken øget statsstøtte eller nye fælleslån er på den danske ønskeliste. Det er imidlertid stadig uklart, hvad man fra dansk side mener, der bør ligge i den anden vægtskål for at sikre (politisk) balance.

Gør industripolitik grøn

Selvom Kommissionen med sit udspil tænker industripolitikken sammen med EU's grønne ambitioner, så er det stadig for tidligt at udpege klimaet som vinder.

Flere medlemsstater kræver høj fleksibilitet til at støtte industrien, som de selv ønsker. Eksempelvis forlyder det, at Italien gerne vil kanalisere nogle af midlerne i retning af gasindustrien. Hvis man derfor vil sikre, at EU's fremtidige industripolitik reelt understøtter den grønne omstilling, så er det afgørende at knytte klare grønne betingelser til brugen af midlerne.

11 Det er vigtigt at holde sig for øje, at der allerede er afsat store summer til grøn omstilling, men adgangen til pengene kan være svær

Ditte Maria Brasso Sørensen (Tænk tanken EUROPA) og Jens Mattias Clausen (Concito) i Børsen

Som en af EU's grønne bannerførere er det helt oplagt, at det bl.a. er det lod, som Danmark kræver at få i den anden vægtskål for at acceptere et kompromis. Det bør overvejes, om der skal stilles yderligere betingelser således, at fælles midler målrettes specifikke sektorer, morgendagens teknologier og/eller grænseoverskridende tiltag til gavn for flere medlemslande samtidigt.

Det bør ske på baggrund af en analyse af hvilke sektorer og virksomheder, der kan accelerere den grønne omstilling, og hvem der reelt har behov for finansieringen og svært ved at skaffe den anden vej.

Vurderingen af investeringer bør således ikke kun reflektere investeringens klimapåvirkning (impact), men også afspejle en vurdering af muligheden for projektets udførelse (outcome). Det er vigtigt at holde sig for øje, at der allerede er afsat store summer til grøn omstilling, men adgangen til pengene kan være svær. Simplificering af administrative processer bør derfor også være i fokus.

Forskning og innovation

Forskning og innovation er også vigtige brikker i spillet om at fastholde EU's grønne førerposition. EU halter efter USA, når det kommer til forskningsinvesteringer, og man har i EU endnu ikke formået at indfri målsætningen om, at 3 pct. af BNP skal investeres i forskning og udvikling.

Forskning og innovation er en forudsætning for at skabe de vidensmiljøer, der er det første led i cleantech-værdikæder, samt udvikling af morgendagens teknologier. Fra dansk side bør man derfor presse på for flere forskningsmidler inden for cleantech.

Endelig har den tiltagende brug af kriselovgivning svækket forudsigeligheden i industriens rammevilkår, og kan derved potentielt svække investeringslysten. Man bør fra dansk side understrege vigtigheden af at vende tilbage til almindelige lovgivningsprocedurer.

Med diskussionen om den fremtidige industripolitik har EU en gylden mulighed for at finde en fælleseuropæisk model, der accelererer den grønne omstilling, understøtter cleantech og fremtidens grønne industrier og sikrer velstand, job og forsyningssikkerhed i det lange løb.

Men det kræver, at man træffer de rigtige beslutninger nu – og her bør Danmark stille sig i front.